

органи, оптимізується їх штатна чисельність, розробляються нові системи управління, трансформуються підходи до відбору, розстановки, навчання та перепідготовки кадрів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Давиденко Л.М. Забезпечення прав та свобод громадян при здійсненні митних процедур / Л.М. Давиденко / Митна справа. – 2006. – №3 (45). – С. 23–28.
2. Дусик А.В. Проблеми провадження у справах про порушення митних правил. Контроль як спосіб забезпечення законності / А.В. Дусик // Митна справа – 2002. – № 2. – С. 67–70
3. Калюта А.Б. Суб'єкти адміністративно-юрисдикційної діяльності в митних органах / А.Б. Калюта // Митна справа – 2006. – № 3. – С. 126–130.
4. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Митний Кодекс України від 11.07.2002 № 92-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 38 – 39. – Ст. 288.
7. Негодченко О.В. Забезпечення прав і свобод людини органами внутрішніх справ: організаційно-правові засади : дис. ... д-ра юрид. наук 12.00.08 / Негодченко О.В. – Х., Нац. ун-т внутр. справ. – 2003. – 479 с.
8. Огородник А. Механізм забезпечення прав і свобод людини та громадянина та принципи законності в Україні / А. Огородник // Право України. – 2008. – №6. – С. 103–111.
9. Права громадян України: запитання-відповіді: [довідник] / [упоряд. П.П. Орленко]. – К. : Оріяни, 2000. – 281 с.
10. Приймаченко Д.В. Правоохоронна діяльність митних органів: ознаки й поняття / Д.В. Приймаченко // Митна справа. – 2004. – №6. – С. 37–41.
11. Приймаченко Д.В. Суб'єкти провадження в справах про порушення митних правил: проблеми питання процесуального статусу / Д.В. Приймаченко // Митна справа – 2006. – № 6. – С. 72–74.

УДК 342:922: 347.994

ПРИНЦИПИ ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ В СУДІ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Духневич О.С., здобувач

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Наукова стаття присвячена висвітленню особливостей реалізації принципів адміністративного судочинства при розгляді та вирішенні справ щодо оскарження нормативно-правових актів, прийнятих суб'єктами владних повноважень.

Ключові слова: адміністративний процес, адміністративне судочинство, провадження, судове оскарження, суб'єкти владних повноважень.

Духневич А.С. ПРИНЦИПЫ ПРОИЗВОДСТВА ПО ОБЖАЛОВАНИЮ В СУДЕ РЕШЕНИЙ, ДЕЙСТВИЙ ИЛИ БЕЗДЕЙСТВИЯ ОРГАНОВ ИСПОЛНИТЕЛЬНОЙ ВЛАСТИ И МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ / Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина

Научная статья посвящена освещению особенности реализации принципов административного судопроизводства при рассмотрении и решении дел по обжалованию нормативно-правовых актов, принятых субъектами властных полномочий.

Ключевые слова: административный процесс, административное судопроизводство, производство, судебное обжалование, субъекты властных полномочий.

Duhnevich A.S. PRODUCTION PRINCIPLES ON APPEAL IN THE COURT DECISIONS, ACTIONS OR INACTIONS OF THE EXECUTIVE AUTHORITIES AND LOCAL GOVERNMENTS / Dnepropetrovsk state university of internal affairs, Ukraine

The scientific article is devoted illumination of feature of realization of principles of the administrative legal proceeding at consideration and decision of businesses on the appeal of normative-legal acts, imperious plenary powers accepted subjects.

Key words: administrative process, administrative legal proceeding, production, judicial appeal, subjects of imperious plenary powers.

Призначення принципів провадження щодо оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування полягає в тому, щоб задекларувати, проголосити, визначити, як саме слід та можна чинити адміністративний процес, вони (принципи) закріплюють єдино правильний і дозволений (допустимий) варіант поведінки суб'єктів правовідносин [1, 203]. Відхилення від встановленого в законодавстві правила поведінки, вихід за межі дозволеного діапазону дій означає порушення норм права, нехтування законом, невизнання його приписів.

Наслідок порушення чи недотримання принципів адміністративного процесу лише один – недійсність, незаконність, безпідставність, необґрунтованість процесуальних дій та рішень, вчинених та постановлених під час вирішення публічно-правового спору по суті. Отже, адміністративний процес у цілому та результати його здійснення слід визнавати правомірними лише в разі дотримання всіх без винятку принципів адміністративного процесу [2, 188].

Провадження щодо оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування складає основу адміністративного судочинства, і відповідно базується на основоположних засадах діяльності адміністративних судів. У процесі розгляду та вирішення справ щодо оскарження нормативно-правових актів, прийнятих суб'єктами владних повноважень реалізуються права, обов'язки та гарантії учасників адміністративного судочинства, що можливо лише через дотримання принципів останнього. У зв'язку з цим, у межах даної наукової статті доцільно розкрити специфіку реалізації принципів адміністративного процесу на прикладі провадження щодо оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Таким чином, *метою статті* є вироблення єдиної наукової позиції щодо тлумачення принципів адміністративного процесу та визначення ефективності їх реалізації в провадженні щодо оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Окремі принципи провадження щодо оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування мають власне, специфічне призначення, по-різному регламентуючи окремі процесуальні питання, правовий статус учасників публічно-правового спору. Тому залежно від ролі, яку виконують принципи адміністративного процесу, цілого ряду інших факторів, їх прийнято класифікувати на певні види. Принципи провадження щодо оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування можна класифікувати за рядом критеріїв:

- 1) *за способом закріплення* – на: 1) конституційні та законодавчі. Це такі види

принципів, які закріплені або в Конституції України [3], або в законодавчих нормативно-правових актах; 2) писані (закріплені у чинному національному законодавстві) та неписані (ті, що реалізуються в судовій практиці і виводяться з положень законодавства про адміністративне судочинство) [3, 203];

- 2) *за сферою поширення* – на: 1) загальноправові – тобто принципи, що поширюються на всі без винятку галузі національного права; 2) міжгалузеві – діють у межах кількох галузей права; 3) галузеві – керівні начала, що функціонують виключно в межах однієї конкретної галузі права [4, 35];
- 3) *за цільовою спрямованістю* – на: 1) організаційні, тобто ті, які сприяють створенню належних умов здійснення адміністративного процесу (наприклад, принцип незалежності суддів), та 2) функціональні – основні засади, на яких має здійснюватись адміністративне судочинство (наприклад, принцип гласності і відкритості адміністративного процесу) [6, 188].

Слід зазначити, що з прийняттям у 2005 році КАС України було чітко визначено систему принципів, на основі яких здійснюється розгляд та вирішення адміністративними судами публічно-правових спорів, зокрема це стосується і провадження щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень [5].

З урахуванням законодавчого закріплення принципів адміністративного судочинства в ст.7 КАС України, можемо визначити, що провадження щодо оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування базується на таких принципах: 1) верховенстві права; 2) законності; 3) рівності всіх учасників адміністративного процесу перед законом і судом; 4) змагальності сторін, диспозитивності та офіційного з'ясування всіх обставин у справі; 5) гласності і відкритості адміністративного процесу; 6) забезпеченні апеляційного та касаційного оскарження рішень адміністративного суду; 7) обов'язковості судових рішень.

Принцип верховенства права дістав своє офіційне закріплення в першу чергу в Конституції України, ст.8 якої закріпила, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. Цей конституційний принцип знайшов своє законодавче відображення в адміністративному судочинстві, зокрема в ч.1 ст.8 КАС України визначено, що суд при вирішенні справи керується принципом верховенства права, відповідно до якого, зокрема людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

Слід погодитись зі вченими, які вважають, що в межах адміністративного судочинства, цей принцип не слід зводити лише до ієрархії нормативно-правових актів [2]. Реалізація принципу верховенства права у діяльності адміністративних судів полягає в поєднанні ієрархії нормативно-правових актів (ст.8, 9 Конституції України) з принципом пріоритетності прав, свобод та інтересів людини і громадянина.

У цілому, характеризуючи принцип верховенства права при здійсненні провадження щодо оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, то можна погодитись з думкою В.Б. Авер'янова, що його реальні можливості дієвого застосування значно обмежені в законодавстві [7, 92]. Так, частина третя ст.2 КАСУ передбачає низку підстав, за якими адміністративні суди повинні перевіряти оскаржувані рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень, починаючи на відповідність їх Конституції, законам України і оцінкою їх з погляду своєчасності. Але серед закріплених підстав перевірки не згадано головної – чи порушують згадані рішення, дії чи бездіяльність права і свободи людини, адже без

такої перевірки реалізація принципу верховенства права є неможливою. Проблемною видається також практика застосування судами окремих законодавчо визначених вимог принципу верховенства права. Зокрема це стосується вимоги щодо застосування принципу верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини (ч.2 ст.8 КАСУ), оскільки це передбачає вивчення суддями адміністративних судів, крім відповідного законодавства, ще й судових прецедентів Європейського суду з прав людини в офіційному автентичному перекладі українською мовою, що найближчим часом забезпечити важко.

Похідним принципом верховенства права є *принцип законності*, застосування якого в судовому адміністративному провадженні передбачено статтею 9 КАСУ, відповідно до норм якої: а) суд при вирішенні справи керується принципом законності, відповідно до якого органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їхні посадові і службові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; б) суд вирішує справи на підставі Конституції та законів України, а також міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; в) суд застосовує інші нормативно-правові акти, прийняті відповідним органом на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; г) у разі невідповідності нормативно-правового акта Конституції України, закону України, міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або іншому правовому акту, суд застосовує правовий акт, який має вищу юридичну силу; д) у разі виникнення в суду сумніву під час розгляду справи щодо відповідності закону чи іншого правового акта Конституції України, вирішення питання про конституційність якого належить до юрисдикції Конституційного Суду України, суд звертається до Верховного Суду України для вирішення питання стосовно внесення до Конституційного Суду України подання щодо конституційності закону чи іншого правового акта; е) якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що встановлені законом, то застосовуються правила міжнародного договору; ж) у разі відсутності закону, що регулює відповідні правовідносини, суд застосовує закон, що регулює подібні правовідносини (аналогія закону), а за відсутності такого закону суд виходить із конституційних принципів і загальних засад права (аналогія права).

Таким чином, законність у судовому адміністративному провадженні одночасно є: вимогою до суду здійснити всі процесуальні дії, а також ухвалити рішення в справі відповідно до закону; критерієм перевірки рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень [2, 212]. Практична реалізація цього принципу, стосовно діяльності адміністративних судів полягає в тому, що, з одного боку, розглядаючи справу, адміністративний суд має неухильно дотримуватись форми, процедурної чистоти юридичної техніки, і його рішення не можуть суперечити чинному законодавству. А з іншого – адміністративний суд, як орган судової влади, у процесі розгляду справи здійснює судовий контроль за діяльністю адміністрації і тому такий контроль виступає способом забезпечення режиму законності.

Принцип рівності учасників процесу перед законом і судом чітко виписаний у КАС України (ст.ст.7, 10) і означає, що всі учасники адміністративного процесу є рівними перед законом і судом. Не може бути привілеїв чи обмежень прав учасників адміністративного процесу за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. Порушення судом цих вимог буде свідченням упередженості суду. Для запобігання і усунення таких ситуацій КАСУ передбачає правила відводу судді. Як вірно зазначає Я. Рябченко, окреслений принцип має подвійну дію: з одного боку, будь-яка особа, якщо її права, свободи та інтереси

порушено незаконним нормативно-правовим актом, може звернутися до суду; з другого боку – гарантується рівне ставлення суду і закону до цієї особи як учасника даних правовідносин [8, 65].

Зауважимо, що рівність учасників адміністративного процесу, однак, аж ніяк не означає абсолютну подібність, ідентичність їх процесуальних прав та обов'язків. Тому учасники адміністративної справи відповідно до чинного законодавства, залишаючись по відношенню один до одного рівними, у той же час наділені власним специфічним обсягом повноважень, який, однак, не передбачає жодних привілеїв по відношенню до решти учасників адміністративного процесу. Хоча учасники адміністративного процесу і користуються різними правами та обов'язками, але усі вони без винятку, у межах дозволеної поведінки, вільно ними можуть розпоряджатись відповідно до тієї процесуальної мети, з якою і вступили чи були залучені до адміністративного процесу.

Змагальність у судовому адміністративному провадженні, у першу чергу, означає однакову можливість сторін, користуючись наданими повноваженнями, доводити свою правоту, у межах адміністративного процесуального законодавства обґрунтовувати факти, на які вони посилаються як на підставу своїх вимог та заперечень. Обґрунтування позиції сторін здійснюється за допомогою доказів, які ці особи мають право подавати на розгляд адміністративного суду. Крім того, сторони мають право здійснювати інші процесуальні дії, спрямовані на доведення до відома суду фактичних, дійсних обставин справи. Законодавчо принцип змагальності в адміністративному процесі отримав своє закріплення в ч.1 ст.11 КАС України – розгляд і вирішення справ в адміністративних судах здійснюються на засадах змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і в доведенні перед судом їх переконливості.

Принцип диспозитивності втілюється через можливість сторін, третіх осіб, їх процесуальних представників, органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб (Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, прокурор, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи), вільно розпоряджатись своїми правами щодо предмета спору. Цей принцип отримав своє закріплення в ч.3 ст.11 КАС України – кожна особа, яка звернулася за судовим захистом, розпоряджається своїми вимогами на свій розсуд, крім випадків, встановлених цим кодексом. Таким правом користуються й особи, в інтересах яких подано адміністративний позов, за винятком тих, які не мають адміністративної процесуальної дієздатності. Своє закріплення він отримав, наприклад, у ст.ст.51, 54, 59, 61, 193, 194, 218, 219 кодексу. Зокрема, позивач має право змінити підставу або предмет адміністративного позову, збільшити або зменшити розмір позовних вимог або відмовитися від адміністративного позову в будь-який час до закінчення судового розгляду. Позивач має право відмовитися від адміністративного позову й у суді апеляційної чи касаційної інстанції до закінчення відповідно апеляційного чи касаційного розгляду (ч.1 ст.51 КАС України).

Принцип офіційного з'ясування всіх обставин у справі, як визнається в сучасній юридичній літературі, є принципом судового адміністративного провадження, протилежним змагальності і властивий виключно цьому виду провадження. Відповідно до принципу офіційності суд має дослідити за власною ініціативою важливі для прийняття рішення фактичні обставини правового спору, врахувати їх під час провадження та встановити їх правдивість [9, 213]. Тобто поряд із доказовою діяльністю сторін суд власноруч, за власною ініціативою здійснює певні обов'язки щодо доказування в справі. Наприклад, суд відповідно до п.п.3 і 4 ч.4 ст.111 КАС України визначає факти, які необхідно встановити для вирішення спору і які з них визнаються сторонами, а які належить доказувати; з'ясовує, якими доказами сторони можуть обґрунтовувати свої доводи чи заперечення, та встановлює строки для їх надання.

Таким чином, принцип офіційного з'ясування всіх обставин у справі, по-перше, забезпечує дотримання законності під час розгляду та вирішення публічно-правового спору по суті, надає однакові правові можливості і позивачеві, і відповідачеві відстояти свої законні права, свободи та інтереси; по-друге, урівнює правові можливості в адміністративному процесі позивача, який намагається захистити свої порушені чи невизнані права, свободи, інтереси, із правовими можливостями відповідача, котрий первісно наділений значним потенціалом (фінанси, корпус юристів, час, доступ до законодавства), аби довести свою правоту чи відстояти свої інтереси в адміністративному суді.

Принцип гласності і відкритості провадження справи в адміністративному суді (ст.12 КАС України) реалізується, по-перше, через надання можливості учасникам провадження на отримання в адміністративному суді як усної, так і письмової інформації щодо результатів розгляду справи; по-друге, надання можливості не учасникам провадження знайомитися в установленому законодавством порядку із судовими рішеннями в будь-якій розглянутій у відкритому судовому засіданні справі, які набрали законної сили. Так, відповідно до Закону України "Про доступ до судових рішень" від 22 грудня 2005 року це право забезпечується офіційним оприлюдненням судових рішень на офіційному веб-порталі судової влади України [10]. Для доступу до судових рішень судів загальної юрисдикції Державна судова адміністрація України забезпечує ведення Єдиного державного реєстру судових рішень, які внесені до цього реєстру, є відкритими для безоплатного цілодобового доступу на офіційному веб-порталі судової влади України; по-третє, шляхом відкритого розгляду справи; по-четверте, через повне фіксування судового засідання за допомогою звукозаписувального технічного засобу; по-п'яте, через можливість здійснювати запис судового засідання на паперові та аудіо-, відео-, фотоносії; по-шосте, через прилюдне оголошення судового рішення.

Підтримуємо позицію Комзюка А.Т., Бевзенко В.М., Мельника Р.С., які зазначають, що наведені аспекти принципу гласності і відкритості як зокрема, так і в цілому забезпечують такі суттєві для адміністративного процесу фактори: 1) дисциплінують суд, який розглядає та вирішує публічно-правовий спір; 2) дисциплінують учасників публічно-правового спору; 3) забезпечують реалізацію виховної, запобіжної та правовідновлювальної ролі адміністративного процесу; 4) пропагують утвердження в суспільстві і державі принципу законності; 5) надають можливість громадськості відстежувати діяльність адміністративних судів, які розглядають публічно-правові спори та приймають відповідні рішення [2, 195]. Проте варто наголосити, що принцип гласності і відкритості судового адміністративного провадження не є абсолютним, тобто перераховані ознаки, які характеризують цей принцип, не завжди вільно можуть бути здійснені, наприклад: не підлягає розголошенню в судовому засіданні під час розгляду та вирішення публічно-правового спору інформація, яка становить: державну таємницю, таємницю особистого життя, таємницю усиновлення, таємницю про стан здоров'я (лікарська таємниця), таємницю особистих паперів, таємницю кореспонденції, комерційну таємницю, банківську таємницю; проведення в залі судового засідання фото- і кінозйомки, відео-, звукозапису із застосуванням стаціонарної апаратури, а також транслявання судового засідання по радіо і телебаченню допускаються лише на підставі ухвали суду та за наявності згоди на це осіб, які беруть участь у справі, крім тих, які є суб'єктами владних повноважень; якщо судовий розгляд відбувався в закритому судовому засіданні, то відповідно прилюдно проголошується лише резолютивна частина цього рішення.

Конституційним принципом, покликаним гарантувати учасникам провадження в адміністративному суді захист, здійснення та відновлення їх законних прав, свобод та інтересів та гарантування законності прийнятого рішення є принцип *забезпечення*

апеляційного та касаційного оскарження рішень адміністративного суду. Він закріплений у п.8 ст.129 Конституції України, відповідно до якої визначено, що основними засадами судочинства, крім іншого, є забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду. Конституційна норма, що закріплює принцип апеляційного та касаційного оскарження рішень адміністративного суду відтворена, зокрема, у ст.13 КАС України, відповідно до якої особам, які беруть участь у справі, а також особам, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їх права, свободи, інтереси чи обов'язки, забезпечується право на апеляційне та касаційне оскарження рішень адміністративного суду у випадках та порядку, встановлених Кодексом.

Принцип *обов'язковості судових рішень* у судовому адміністративному провадженні закріплений у ст.ст.124, 129 Конституції України, відповідно до яких судові рішення ухвалюються судами іменем України і є обов'язковими до виконання на всій території України. Обов'язковість судових рішень, таким чином, свідчить про їх імперативний (зобов'язуючий) характер. Тобто, усі висновки суду по адміністративній справі, викладені в ухвалі чи в постанові, мають бути беззаперечно виконані особами, яким це судові рішення адресоване. Дієвість та результативність принципу обов'язковості судових рішень забезпечується системою законодавчо закріплених засобів. У першу чергу до них слід віднести адміністративні процесуальні норми, які приписують учасникам адміністративної справи певну поведінку. Так, у ст.258 КАС України закріплено, що за кожним судовим рішенням, яке набрало законної сили або яке належить виконати негайно, за заявою осіб, на користь яких воно ухвалено, видається один виконавчий лист. Тобто обов'язковість судових рішень гарантується можливістю застосування примусового виконання таких рішень у порядку виконавчого провадження. По-друге, для забезпечення цього принципу адміністративні суди наділені контролюючими процесуальними повноваженнями, відповідно до яких суд, який ухвалив судові рішення в адміністративній справі, має право зобов'язати суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судові рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення. За наслідками розгляду звіту або у разі його ненадходження у встановлений строк суд може постановити окрему ухвалу (ст.267 КАС України). По-третє, для забезпечення виконання судового рішення можуть застосовуватись санкції цивільної, фінансової, дисциплінарної, адміністративної та кримінальної відповідальності, про що вказано в ч.3 ст.14 КАС України.

Таким чином, реалізація вищеперахованих принципів провадження щодо оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування є запорукою ефективності існування адміністративних судів, як судової гілки влади, що здатна стати гарантом дотримання конституційних прав і свобод громадян в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : [навч. посібник] / [за заг. ред. Куйбіди Р.О., Шишкіна В.І.] – К. : Старий світ, 2006. – 576 с.
2. Комзюк А.Т. Адміністративний процес України : [навчальний посібник] / А.Т. Комзюк, В.М. Бевзенко, Р.С. Мельник. – Київ: Прецедент, 2007. – 613 с.
3. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
4. Колодій А.М. Принципи права України: [монографія] / А.М. Колодій. – Київ, 1998. – 375 с.
5. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV// Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, № 37. – Ст. 446.

6. Кузьменко О.В. Теоретичні засади адміністративного процесу : [монографія] / О.В. Кузьменко. – К., 2005. – 352 с.
7. Авер'янов В.Б. Адміністративне судочинство в Україні: проблеми правового регулювання / В.Б. Авер'янов, Д.М. Лук'янець, Ю.С. Педько // Судова апеляція. – 2007. – № 4. – С. 91-101.
8. Рябченко Я. Принципи оскарження нормативно-правових актів у порядку адміністративного судочинства / Я. Рябченко // Вісник Вищого адміністративного суду України: Юрінком Інтер. – 2008. – № 4. – С. 64-68.
9. Стефанюк В.С. Судовий адміністративний процес : [монографія] / В.С. Стефанюк. – Харків, 2003. – 234 с.
10. Про доступ до судових рішень : Закон України від 22 грудня 2005 року // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 15. – Ст. 128.

УДК 342.8:351.74(477)

МІСЦЕ Й ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТІВ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Жижа А.О., адвокат

У статті висвітлюється питання щодо правового статусу правоохоронних органів під час проведення виборчої кампанії, акцентовано увагу на дотриманні та реалізації обов'язків, які покладаються на працівників міліції під час забезпечення захисту суб'єктів виборчого процесу.

Ключові слова: адміністративно-правовий захист, правоохоронні органи, права і свободи людини та громадянина, закон, виборчий процес.

Жижа А.О. ЗНАЧЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ В ОБЕСПЕЧЕНИИ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОЙ ЗАЩИТЫ СУБЪЕКТОВ ИЗБИРАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА / Украина

В статье освещается вопрос относительно заданий правоохранительных органов во время проведения избирательной кампании, акцентировано внимание на соблюдении и реализации обязанностей, которые возлагаются на работников милиции во время обеспечения защиты субъектов избирательного процесса.

Ключевые слова: правоохранительные органы, права и свободы человека и гражданина, закон, избирательный процесс.

Zhizha A.O. THE VALUE OF ACTIVITY OF LAW ENFORCEMENT AUTHORITIES IS IN PROVIDING OF ADMINISTRATIVE LAW DEFENCE OF SUBJECTS OF ELECTORAL PROCESS / Ukraine

A concept is considered, kinds and subjects of responsibility for violation of legislation about elections and referendum. Essence and maintenance of legal is found out responsibility as to the variety of social responsibility.

Key words: administrative law protection, law enforcement agencies, human rights and freedoms and civil law, the electoral process.

Курс на зміцнення державності в Україні, охорону прав, свобод і законних інтересів громадян, забезпечення верховенства права в усіх сферах суспільного життя залишається одним із головних напрямів державного будівництва. Успішне виконання цих завдань значною мірою залежить від правильного, науково обґрунтованого керівництва суспільством, усіма проявами його життєдіяльності, удосконалення